

В. І. Борисов

**ВИБРАНІ
ТВОРИ**

Харків
«Право»
2018

УДК 343.2/.7(081)
Б82

У к л а д а ч і:

В. В. Базелюк – канд. юрид. наук; С. В. Гізімчук – канд. юрид. наук, доц.;
Л. М. Демидова – д-р юрид. наук, проф.; Д. П. Євтєєва – канд. юрид. наук;
М. Г. Заславська – канд. юрид. наук, доц.; Ю. В. Калініченко – канд. юрид.
наук; Г. С. Крайник – канд. юрид. наук; Н. О. Мороз; Н. В. Нетеса – канд. юрид.
наук; В. В. Олійниченко; М. М. Панов – канд. юрид. наук, ст. наук. співроб.;
О. О. Пашенко – канд. юрид. наук, доц.; М. В. Сенаторов – канд. юрид. наук;
М. В. Шепітько – канд. юрид. наук, ст. наук. співроб.

Відповідальний за випуск:

М. В. Шепітько

Борисов В. І.

Б82 Вибрані твори / В. І. Борисов ; уклад.: В. В. Базелюк, С. В. Гізімчук,
Л. М. Демидова та ін. ; відп. за вип. М. В. Шепітько. – Харків : Право, 2018. –
784 с. : іл.

ISBN 978-966-937-359-5

Видання включає вибрані твори доктора юридичних наук, професора, академіка НАПрН України, відомого фахівця в галузі кримінального права Вячеслава Івановича Борисова. До збірки увійшли наукові праці, присвячені проблемам теорії кримінального права, кримінально-правової політики в Україні, вини та її форм, кримінальної відповідальності за вчинення окремих злочинів. Вибрані праці охопили фрагменти дисертацій, наукові статті та доповіді, підручники, навчальні посібники, тексти лекцій та інші твори.

Для наукових співробітників, викладачів, аспірантів, студентів вищих навчальних закладів, представників судових та правоохоронних органів, а також усіх тих, хто цікавиться проблемами кримінального права.

УДК 343.2/.7(081)

ISBN 978-966-937-359-5

© Борисов В. І., 2018
© Видавництво «Право», 2018

ПЕРЕДМОВА

У 2018 р. виповнюється 75 років від дня народження та 45 років науково-педагогічної діяльності провідного вченого у галузі кримінального права, відомого в Україні та за її межами, талановитого керівника та педагога, доктора юридичних наук, професора, академіка Національної академії правових наук України, заслуженого юриста України Вячеслава Івановича Борисова.

Наука потребує від людини усього її життя, значної напруги та великої пристрасті, про що у свій час говорив видатний учений, фізіолог І. П. Павлов. Саме ці слова можна сказати про Вячеслава Івановича, справою всього життя якого, його пристрастю, повітрям та життєвим середовищем стала наука.

В. І. Борисов народився 7 лютого 1943 року у м. Волжську Марійської АРСР (тепер – Республіка Марій Ел, Російська Федерація) у сім'ї військовослужбовців. Після звільнення УРСР від фашистських загарбників разом з матір'ю переїхав до Житомира. Після закінчення 7 класів залізничної середньої школи № 45 вступив до Житомирського будівельного технікуму та отримав спеціальність техника-будівельника. Трудовий шлях майбутній вчений розпочав у 1961 році муляром будівельно-монтажного управління № 74 будтресту № 7 м. Житомира. У 1962–1965 роках служив у лавах Радянської Армії. Службу проходив у будівельних військах Новосибірського та Забайкальського військових округів.

У 1966 році В. І. Борисов вступив до Харківського юридичного інституту (тепер – Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (НЮУ ім. Я. Мудрого); раніше – Українська державна юридична академія, Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого, Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»). Під час навчання брав активну участь у науковій студентській роботі. Вже починаючи з 2-го курсу протягом подальших чотирьох років очолював студентське наукове товариство інституту, неодноразово відмічався нагородами різного рівня за участь у конкурсах та конференціях. Так, наукова доповідь, підготовлена ра-

зом із співкурсорником А. О. Селівановим (тепер – академік Національної академії правових наук України, постійний представник Верховної Ради України у Конституційному Суді України) та подана на другий Все-союзний конкурс наукових студентських робіт з проблем суспільних наук, міжнародного молодіжного руху та історії ВЛКСМ, була відзначена Дипломом I ступеня республіканського конкурсу УРСР та Дипломом і медаллю лауреата Всесоюзного конкурсу.

У 1970 р. В. І. Борисов з відзнакою закінчив Харківський юридичний інститут та вступив до аспірантури цього навчального закладу. У 1974 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за темою «Уголовная ответственность за нарушение правил при производстве строительных работ» (спеціальність 12.00.08 – кримінальне право та процес) (науковий керівник – професор В. В. Сташис), По закінченню аспірантури залишився на кафедрі кримінального права Харківського юридичного інституту, де працював асистентом, старшим викладачем, доцентом. У 1978 році В. І. Борисову було присвоєно вчене звання доцента.

Із серпня 1983 р. по липень 1985 р. В. І. Борисов був у закордонному відрядженні у Народній Демократичній Республіці Ємен (далі – НДРС), де викладав у Аденському університеті кримінальне право НДРС та кримінологію, а також був старшим групи спеціалістів із СРСР юридичного факультету цього навчального закладу. Працюючи викладачем, В. І. Борисов продовжував займатися науковою роботою, зокрема, у співавторстві з О. І. Рарогом (тепер – професор, доктор юридичних наук) було підготовлено і видано у перекладі арабською мовою підручник «Кримінальне право НДРС. Частина Загальна» та декілька індивідуальних наукових праць.

Повернувшись до України, В. І. Борисов продовжив працювати доцентом кафедри кримінального права Української державної юридичної академії, з 1991 р. по 1994 р. виконував обов'язки заступника завідувача цієї кафедри. У 1993 р. він захистив докторську дисертацію на тему «Основные проблемы охраны безопасности производства в уголовном законодательстве Украины» (спеціальність 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право), у 1995 р. йому було присвоєно вчене звання професора.

У 1995 р. В. І. Борисов дав згоду працювати у Академії правових наук України (АПрН України) (тепер – Національна академія правових наук України (НАПрН України), спочатку обіймав посаду начальника управління планування та координації наукових досліджень цієї Академії, а пізніше очолив Інститут вивчення проблем злочинності АПрН

України (тепер – Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України (НДІВПЗ ім. академіка В. В. Сташиса НАПрН України), де і працює близько 20 років. Окрім того, з 2005 р. по теперішній час В. І. Борисов – професор кафедри кримінального права № 1 НЮУ ім. Я. Мудрого за сумісництвом.

У 1996 р. В. І. Борисов обраний членом-кореспондентом НАПрН України, у 2004 р. – дійсним членом (академіком), а у 2012 р. – академіком-секретарем відділення кримінально-правових наук цієї академії.

Свої здібності, світогляд, сміливість наукових поглядів В. І. Борисов проявляє у різноманітних напрямках наукової діяльності: кримінальне право, кримінологія, кримінально-виконавче право, соціологія кримінального права, міжнародне кримінальне право. Особливу увагу у своїх роботах він приділяє теорії кримінального закону, необережній формі вини, відповідальності за злочини проти життя та здоров'я, економічні та службові, проти правосуддя, а також проблемам запровадження інституту кримінального проступку у законодавство України, питанням реформування правоохоронних органів в Україні тощо.

Окремий напрям його наукових досліджень – кримінальна відповідальність за порушення правил охорони праці та безпеки виробництва. У докторській дисертації та наступних наукових публікаціях В. І. Борисов уперше у вітчизняній науці кримінального права здійснив системний аналіз чинників соціальної обумовленості кримінально-правової заборони посягань на безпеку виробництва в Україні та комплексно дослідив загальні ознаки складів злочинів у цій сфері. Значну увагу ним приділено й дослідженню мотивації злочинних порушень правил безпеки виробництва та визначенню чинників, що впливають на неї. Наукову цінність становлять і сформульовані вченим вихідні положення щодо конструювання санкцій за конкретні види злочинів проти безпеки виробництва, які передбачають широке застосування альтернативних ув'язненню видів покарання. На підставі цього ним було сформульовано родове поняття цих злочинів та запропоновано доктринальну модель системи норм про кримінальну відповідальність за посягання на безпеку виробництва, яка була втілена у нині чинному Кримінальному кодексі України 2001 р. Не можна не згадами в цьому контексті і пропозицій В.І. Борисова до проекту Конституції України 1996 р. щодо закріплення права людини на охорону життя та здоров'я у процесі трудової діяльності, визнання життя людини найвищою соціальною цінністю. За значні досягнення в розробці проблем правового убезпечення виробництва у 1993 році він був обраний дійсним членом Академії інженерних наук України.

Свої знання та кропіткий труд Вячеслав Іванович втілює у близько 450 наукових працях, у тому числі монографіях, підручниках, навчальних посібниках, науково-практичних коментарях, що є свідченням значного внеску у розвиток вітчизняної юридичної науки. Серед них: «Уголовная ответственность за нарушение правил при производстве строительных работ» (1977); «Ответственность за нарушение правил техники безопасности на производстве» (1984); «Уголовно-правовая охрана безопасности общественного производства (развитие уголовного законодательства, его социальная обусловленность, юридические признаки составов преступления)» (1991); «Уголовная ответственность за нарушение правил, норм и стандартов, обеспечивающих безопасность дорожного движения» (у співавт., 2001); «Організований наркобізнес (поняття, форми, підстави кримінальної відповідальності)» (у співавт., 2005); «Протидія організованій злочинності у сфері торгівлі людьми» (у співавт., 2005); «Злочини проти безпеки виробництва: поняття та види. Кримінальна відповідальність за порушення правил ядерної або радіаційної безпеки» (у співавт., 2006); «Потерпілий від злочину (міждисциплінарне правове дослідження)» (у співавт., 2008); «Проблеми забезпечення ефективності діяльності органів кримінального переслідування в Україні» (у співавт., 2010); «Теоретичні основи забезпечення якості кримінального законодавства та правозастосовчої діяльності у сфері боротьби зі злочинністю в Україні» (у співавт., 2011); «Кримінальна відповідальність за порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою» (у співавт., 2012); «Теоретичні та прикладні проблеми соціальної адаптації осіб, звільнених з місць обмеження або позбавлення волі» (у співавт., 2013); «The Legal System of Ukraine Past, Present and Future. Vol. V : «Criminal-Law Sciences. Urgent Problems of Combating Criminality in Ukraine» (у співавт. 2013); «Правова доктрина України (у 5 т.). – Т. 5: Кримінально-правові науки в Україні: стан, проблеми та шляхи розвитку» (у співавт., 2013); «Політика у сфері боротьби зі злочинністю України: теоретичні та прикладні проблеми» (у співавт., 2016); «Актуальні питання кримінального законодавства України та практики його застосування» (у співавт., 2017) тощо.

Активну участь вчений бере у написанні підручників із кримінального права, методичних рекомендацій, науково-практичних коментарів до Кримінального кодексу України. Зокрема, він є співавтором таких видань: підручник «Кримінальне право України. Загальна частина» (1997, 2001, 2003, 2004, 2007, 2010, 2015); «Кримінальне право України. Особлива частина». (2001, 2003, 2004, 2007, 2010., 2015); «Кримінальний

кодекс України: науково-практичний коментар» (2003, 2004, 2006, 2008, 2013).

Багатогранним є організаторський талант вченого. За час керування НДЦВПЗ ім. академіка В. В. Сташиса НАПрН України він організував потужний та авторитетний колектив фахівців із кримінально-правових дисциплін. Починаючи з 2011 р. В. І. Борисов як заступник голови оргкомітету проводить роботу з підготовки щорічної Харківської міжнародної конференції з кримінального права та суміжних наук, що відбувається у НЮУ ім. Я. Мудрого. Цей захід став всеукраїнською платформою для дискусій вітчизняних та зарубіжних фахівців з актуальних теоретичних питань та проблем правозастосовної практики. У 2017 р. побачив світ 17-й том Великої української юридичної енциклопедії «Кримінальне право» – видання, над яким протягом трьох років під керівництвом доктора юридичних наук, професора, академіка НАН України В. Я. Тація працював колектив провідних вітчизняних науковців. В. І. Борисов був заступником голови редакційної колегії цього видання, членом робочої групи та автором низки термінів в ньому.

Талановитість В. І. Борисова як педагога і вчителя проявляється в його лекціях та практичних заняттях, де глибокий аналіз кримінального законодавства й практики його застосування поєднано з доступною, чіткою формою викладення навчального матеріалу. Протягом багатьох років вчений очолює наукові студентські гуртки, учасники якого активно виступають на наукових конференціях та конкурсах і здобувають дипломи переможців. Вихованці В. І. Борисова стали відомими юристами, науковцями, суддями, прокурорами, народними депутатами.

Багато уваги вчений приділяє вихованню молодих науковців. Він підготував 11 кандидатів юридичних наук, а нині здійснює наукове керівництво кількох аспірантів та виступає науковим консультантом трьох докторантів. Можна з впевненістю стверджувати, що на сьогодні сформувалася наукова школа академіка В. І. Борисова, учні якого розвивають його ідеї, досліджуючи актуальні питання кримінального права.

В. І. Борисов виконує значну роботу із методичного забезпечення юридичної освіти в Україні. З 1979 по 2005 роки він був вченим секретарем Науково-методичної комісії з правознавства Міністерства освіти України, є одним із розробників Загальнодержавної освітньо-професійної програми вищої школи «Право» Міністерства освіти України, а також рейтингової системи оцінки знань студентів з кримінального права. Разом з колегами по кафедрі він підготували базу даних «Навчальний електронно-інформаційний комплекс (НЕІК) з кримінального права України», на що було отримано Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір.

Високий авторитет та багаторічний досвід роботи В. І. Борисова нерозривно пов'язані з активною участю в атестації наукових кадрів. Він є членом спеціалізованої вченої ради Д 64.086.01 в НЮУ ім. Я. Мудрого по захисту кандидатських та докторських дисертацій, а з 2012 р. очолює спеціалізовану вчену раду К 64.502.01 НДІВПЗ ім. академіка В. В. Сташиса НАПрН України із захисту кандидатських дисертацій зі спеціальності 12.00.08. В. І. Борисов неодноразово виступав офіційним опонентом по захисту кандидатських та докторських дисертацій.

Науково-педагогічну та адміністративну діяльність вчений успішно поєднує з громадською роботою. Так, у 1975 р. він очолював Раду молодих учених ХІОІ, у 1977 р. був обраний заступником голови Харківської обласної науково-методичної ради з пропаганди правових знань, читав лекції у Харківському міському народному університеті правових знань, був членом позаштатного відділу «Право та мораль» газети «Ленінська зміна». З 2000 р. В. І. Борисов – член Кримінологічної асоціації України; з 2002 р. – член Спільки юристів Харківської області; з жовтня 2011 р. – один із засновників та заступник голови громадської організації «Всеукраїнська асоціація кримінального права».

Важливим напрямом діяльності В. І. Борисова є його участь у законопроектній роботі. Починаючи з 1993 р., він був членом робочої групи Кабінету Міністрів України з підготовки проекту чинного Кримінального кодексу України 2001 р.; науковим консультантом Комісії Верховної Ради України з питань законності і правопорядку; членом робочої групи Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією з доопрацювання проектів законів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення; членом робочої групи Ради національної безпеки і оборони України з підготовки питання «Про стан злочинності у державі та координацію діяльності органів державної влади у протидії злочинним проявам»; експертом Міністерства юстиції України з питань реформування кримінального законодавства; членом Науково-консультативної ради при Верховному Суді України; членом юридичної секції Науково-консультативної ради Національної експертної комісії України з питань захисту суспільної моралі; членом Науково-експертної ради при Державній службі України з контролю за наркотиками; багато років являється консультантом Комітету Верховної Ради України з питань правової політики. У 2012 р. В.І. Борисова було включено до складу Конституційної Асамблеї як спеціального допоміжного органу при Президентові України, утвореного з метою напрацювання пропозицій щодо змін до Конституції України.

В. І. Борисов є головним редактором збірника наукових праць «Питання боротьби зі злочинністю», заступником головного редактора електронного наукового видання «Вісник асоціації кримінального права України», членом редакційних колегій низки періодичних видань, зокрема, «Вісника Національної академії правових наук України», «Право України», «Проблеми законності» та ін.

Значну увагу В. І. Борисов приділяє міжнародному співробітництву у сфері наукового забезпечення боротьби зі злочинністю. З 1998 по 2003 роки він обіймав посаду заступника директора Харківського центру вивчення організованої злочинності, директором якого був академік В. В. Сташис. Центр було створено згідно з договором між Американським університетом (Вашингтон, США) та НЮУ ім. Я. Мудрого з метою проведення наукових досліджень з проблем боротьби з організованою злочинністю, корупцією, наркобізнесом, торгівлею людьми, легалізацією (відмиванням) коштів, здобутих злочинним шляхом та ін., розроблення та впровадження рекомендацій, спрямованих на усунення причин й умов, що сприяють злочинності у зазначених сферах, тощо. Також В. І. Борисов брав активну участь у реалізації Програми американсько-українського науково-дослідного партнерства, яка проводилася Національним інститутом юстиції Департаменту юстиції США та НАПрН України і стала невід'ємною частиною взаємодії у галузі правохоронної діяльності між Україною та США. У 2003 р. вчений разом із іншими фахівцями приймав участь у міжнародному проєкті Інституту відкритого товариства (м. Цуг, Швейцарія) «Пілотажний дослідницький проєкт застосування в Україні затримання і запобіжного заходу у вигляді взяття під варту». З 2014 р. В. І. Борисов – член Міжнародної асоціації кримінального права, а з 2017 р. – член національної групи від України у цій асоціації.

Плідна робота В. І. Борисова відзначена державними нагородами: орденами «За заслуги» III ступеня (2003) і II ступеня (2013), медаллю «Ветеран труда» (1992). У 1998 році йому присвоєно почесне звання заслуженого юриста України, у 2006 він став лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки. В. І. Борисов має й численні відомчі відзнаки, зокрема, він тричі став лауреатом Премії імені Ярослава Мудрого за видатні заслуги: в законотворчій діяльності (2001), освітньо-видавничій діяльності (2002) та в науково-дослідницькій діяльності з проблем правознавства (2011). В.І. Борисов – лауреат III Всеукраїнського конкурсу Спілки юристів України за номінацією «Юрист – науковий співробітник» (2003), «Відмінник освіти України» (2003), «Видатний юрист України» (2012). У 2012 р. його відзначено Подякою

Генерального прокурора України за вагомий внесок у зміцнення правових основ законності та правопорядку. У 2013 р. нагороджено медаллю «Верховний Суд України – 90 років»; у 2014 р. отримав від Голови Конституційної Асамблеї України Подяку за вагомий внесок у розвиток українського конституціоналізму; у 2017 р. нагороджений орденом «За заслуги» Союзу юристів України.

Викликають поваги не лише професійні, а й високі людські якості Вячеслава Івановича. Йому властиві порядність, принциповість, інтелігентність, толерантність та чуйність, за що його поважають і цінують у колективах НДІ ВПЗ ім. академіка В. В. Сташиса НАПрН України, НЮУ ім. Ярослава Мудрого та серед широкої юридичної громадськості.

Особистий та професійний ювілеї стали приводом для укладення вибраних праць академіка В. І. Борисова. Вони були підготовлені його учнями та колегами, що працюють із ним у НДІ ВПЗ ім. академіка В. В. Сташиса НАПрН України, НЮУ ім. Ярослава Мудрого, а також у практичній сфері. Із усього творчого доробку були обрані одні з найбільш значимих праць вченого та такі, що показують широту його поглядів і висвітлюють його фундаментальні ідеї.

В. Я. Тацій
доктор юридичних наук, професор,
ректор Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого,
академік НАН України

ВІД УКЛАДАЧІВ

Ідея підготовки Вибраних творів відомого фахівця у галузі кримінального права, доктора юридичних наук, професора, директора НДІ вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, професора кафедри кримінального права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, академіка та академіка-секретаря відділення кримінально-правових наук НАПрН України Вячеслава Івановича Борисова належить його учням, які вирішили упорядкувати його понад 450 наукових праць та опублікувати окремі з них у формі збірки творів. Ця робота охопила пошук наукових творів професора, їх класифікацію, вичленування найбільш відомих наукових праць, їх підготовку до опублікування.

Вибрані твори є квінтесенцією наукового доробку відомого фахівця в галузі кримінального права Вячеслава Івановича Борисова, оскільки вона демонструє не тільки його творчий шлях від аспіранта до академіка НАПрН України, але й включає систематизовані в хронологічному порядку найбільш відомі, значущі та визнані наукові праці. Для зручного користування книгою матеріали були розподілені за такими рубриками: 1) дисертації; 2) наукові статті; 3) наукові доповіді, повідомлення та тези до науково-практичних заходів; 4) рецензії та передмови до наукових видань; 5) підручники, навчальні посібники та тексти лекцій; 6) довідкові видання та статті до енциклопедій; 7) науково-практичні коментарі до законодавства про кримінальну відповідальність.

Окремий блок проблем, які досліджувались автором, присвячені кримінально-правовій відповідальності за вчинення злочинів, що посягають на сферу безпеки. Учні професора – аспіранти, здобувачі, докторанти та кандидати юридичних наук – продовжують дослідження названих проблем під керівництвом або при консультуванні Вячеслава Івановича Борисова, що вказує на формування наукової школи академіка В. І. Борисова. Саме тому у Вибраних творах професора публікується автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему «Кримінальна відповідальність за порушення правил під час виконання будівельних робіт» (1974) та дисертація на здобуття

наукового ступеня доктора юридичних наук на тему «Основні проблеми охорони безпеки виробництва в кримінальному законодавстві України» (1993).

У цілому творчий шлях В. І. Борисова демонструє широту його поглядів – від дослідження проблем кримінально-правової відповідальності за вчинення окремих злочинів до розгляду проблем вини та її форм, дії закону про кримінальну відповідальність та формування кримінально-правової політики в Україні. Наукові статті та повідомлення з цих проблем, відображені у відомих періодичних виданнях, були включені до Вибраних творів.

До даної роботи увійшли тексти лекцій щодо проблем кримінальної відповідальності за порушення правил під час виконання будівельних робіт (1975), необережності та її видів (1991), аналізу злочинів проти волі, честі та гідності, злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості (2008). До книги також були включені параграфи та розділи підручника з Кримінального права України (2015) та матеріалів до Науково-практичного коментаря до Кримінального кодексу України (2013), в яких В. І. Борисов приймав участь як редактор та автор 5-ти видань обох наукових праць. Досягненням професора є й те, що в 2017 р. було опубліковано 17-й том Великої юридичної енциклопедії – «Кримінальне право». В. І. Борисов став одним із редакторів та авторів цієї важливої праці. Тому необхідним стало включення окремих статей професора, що увійшли до Енциклопедії. Збірка наукових праць також охопила наукові доповіді, повідомлення та тези до науково-практичних конференцій, рецензії та передмови до наукових видань, які були підготовлені та опубліковані раніше професором В. І. Борисовим у різні періоди творчої діяльності.

Ця праця буде корисною фахівцям в галузі кримінального права, науковим співробітникам, викладачам, аспірантам, студентам вищих навчальних закладів, а також представникам судових та правоохоронних органів.

Л. М. Демидова
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри кримінального права № 1
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

М. В. Шепітько
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник,
докторант НДІ вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України

ДИСЕРТАЦІЇ

УГОЛОВНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА НАРУШЕНИЕ ПРАВИЛ ПРИ ПРОИЗВОДСТВЕ СТРОИТЕЛЬНЫХ РАБОТ*

В свете исторических решений XXIV съезда КПСС перед капитальным строительством, имеющим важное значение в создании материально-технической базы коммунизма, стоят большие задачи. Капитальные вложения на 1971 – 1975 гг. увеличиваются почти на 40% по сравнению с восьмой пятилеткой и составляют около 500 млрд. рублей¹. Указывая на большое значение капитального строительства в жизни нашей страны. Генеральный секретарь ЦК КПСС товарищ Л. И. Брежнев в Отчетном докладе Центрального Комитета XXIV съезду КПСС отметил, что несмотря на значительные достижения «положение дел в капитальном строительстве нельзя признать удовлетворительным» и что здесь еще «есть крупные неполадки в самом строительстве. Имеют место нарушения плановой и финансовой дисциплины. Недостаточно используются новые эффективные материалы и конструкции. Низким остается качество строительства»².

Устранение этих недостатков в строительстве обеспечивают различные меры, в том числе экономические, технические, организационные, культурно-воспитательные и правовые. В системе последних, определенное место занимает и уголовная ответственность за преступное нарушение правил при производстве строительных работ, предусмотренная

---

* Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.08 – уголовное право и процесс. – Харьков, 1974. – 19 с. Защита диссертации состоялась 12 мая 1974 года на заседании Совета Харьковского юридического института. Научный руководитель – заслуженный работник Высшей школы Украинской ССР, профессор В. В. Сташис. Официальные оппоненты – доктор юридических наук – А. Б. Сахаров; кандидат юридических наук, доцент – Ф. Г. Бурчак. Ведущая организация – Верховный Суд Украинской ССР.

¹ См.: Материалы XXIV съезда КПСС. М., Политиздат, 1971. стр. 161.

² Там же, стр. 63.